

О. Прохоренко, кандидат психологічних наук, науковий співробітник відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

ПРОГНОЗНИЙ ФОН РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ПОНЯТТЯ І СТРУКТУРА

Прогнозування розвитку загальної середньої освіти (як різновид соціального прогнозування) обов'язково передбачає розроблення двох видів взаємопов'язаних прогнозів:

- прогнозу розвитку самого об'єкта прогнозування (у нашому випадку — системи загальної середньої освіти);

- прогнозу розвитку фонових характеристик розвитку об'єкта прогнозування (показників прогнозного фону розвитку системи загальної середньої освіти, тобто кількісних та якісних показників зовнішніх чинників і умов, які впливають на розвиток цієї системи); самостійне розроблення (отримання) результатів цього прогнозу (або комплексу взаємопов'язаних прогнозів) є етапом створення прогнозу розвитку об'єкта, передусім йому.

Таким чином, прогнозування розвитку системи загальної середньої освіти ґрунтується на досить широкому колі прогнозної інформації про зовнішні чинники та умови, які впливають на цей розвиток.

Поняття «прогнозний фон» увійшло в науковий обіг у середині минулого століття, має усталене визначення.

Прогнозний фон - це «сукупність зовнішніх стосовно об'єкта прогнозування умов, суттєвих для розв'язання завдання прогнозу» [4, с. 17]. В інваріантній структурі прогнозного фону розвитку соціального об'єкта можна виділити декілька складників, а саме: «науково-технічні, демографічні, економічні, соціологічні, соціокультурні, організаційно-політичні, організаційно-політичні, міжнародний» [4, с. 17]. Ці складники можна досліджувати або як окремі галузі прогнозного фону (науково-технічний фон, демографічний фон тощо), або як взаємопов'язані групи зовнішніх чинників та умов, які впливають на процес означеного розвитку.

На нашу думку, одержання та опрацювання масштабної прогнозної інформації за результатами прогностичних досліджень із різних галузей наук доцільніше за першим варіантом, але розроблення прогнозів розвитку системи загальної середньої освіти вимагає застосування другого. Ми виділяємо декілька груп зовнішніх чинників розвитку системи загальної середньої освіти, а саме: політико-правові, науково-технічні, економічні, соціально-економічні, демографічні, соціокультурні, освітні, соціально-психологічні, екологічні [1, с. 78].

Варто зауважити, що оптимальне врахування прогнозного фону розвитку загальної середньої освіти залежить від чіткого встановлення ролі й місця кожного з його чинників, кожної їх групи для прогнозування розвитку системи загальної середньої освіти в цілому [3]. Важливою є також підготовленість суб'єктів освітньої діяльності до визначення й урахування чинників прогнозного фону в процесі прогнозування розвитку загальної середньої освіти [2].

Література

1. Прохоренко О.О. Чинники розвитку системи загальної середньої освіти: класифікація і характеристика / О.О. Прохоренко // Український педагогічний журнал. - 2018. - № 3. - С 75-83.
2. Пузіков Д.О. Методика підготовки суб'єктів освітньої діяльності до застосування теоретичної моделі прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д.О. Пузіков. // Український педагогічний журнал. - 2018. - № 2. - С. 75-82.
3. Пузіков Д.О. Теоретична модель прогнозування розвитку загальної середньої освіти / Д.О. Пузіков. // Український педагогічний журнал. - 2017. - № 4. - С 128 -137.
4. Рабочая книга по прогнозированию / Редкол.: И.В. Бестужев-Лада (отв. ред.). - М.: Мысль, 1982. - 430 с.